

• בגרות ב: אזרחות

• שאלון 20 אחוז

• כותב פתרון הבחינה: ניר הוניג ונוחי קירצמן

• מועד הבחינה: 11/6/2018

• שעת הבחינה : 17:00

1. חקיקת משנה

הצג: חקיקה הנעשית על ידי הרשות המבצעת (השרים או הרשות המקומית)

החקיקה מתבצעת באמצעות: צווים, תקנות וחוקי עזר עירוניים.

החקיקה נועדה לאפשר את הביצוע וההוצאה לפועל של החוק, וקידום מטרותיו ע"י פירוט העקרונות שנקבעו בחקיקה ראשית (של הכנסת). אסור שחקיקת משנה תסתור חקיקה ראשית. חקיקת המשנה נתונה לפיקוח של ועדות הכנסת.

הסבר: בקטע רשום כי תפקידם של שרי הממשלה הוא לקבוע את המסגרת החוקית והביצועית הדרושה למשרדי הממשלה, וזאת כדי שיוציאו לפועל את החוקים שחוקקה הכנסת.

כלומר, מדובר בחקיקת משנה, שמשמעותה קביעת תקנות, צווים וחוקי עזר עירוניים, שנועדו לאפשר את ביצוע החוק שנחקק על ידי הרשות המחוקקת.

2. תפקיד הכנסת בפיקוח וביקורת

הצג: כנסת ישראל מתפקדת כמנגנון פיקוח וביקורת פורמלי. הכנסת מפקחת בעיקר על פעילות הממשלה. הפיקוח של הכנסת נעשה באמצעות מספר אמצעים, לדוגמה:

באמצעות שאילתות שיכולים חברי הכנסת להגיש לחברי הממשלה וכך לקבל דיווח על הנעשה במשרדי הממשלה.

באמצעות הצבעת אי אמון, המאפשרת לכנסת להדיח את הממשלה בהצבעה של רוב מוחלט מחברי הכנסת.

על ידי חברי האופוזיציה שמטרתם להעביר ביקורת על מדיניות הממשלה ולהציע מדיניות אלטרנטיבית.

הסבר: הטענה של כותב הקטע באשר לפיקוח ולביקורת של הכנסת מופנית כנגד חברי הכנסת. לטענתו, חברי הכנסת לא בודקים לעומק את פעולות הממשלה ואת ההתאמה שלהן לאינטרסים של הציבור, וכמו כן כאשר הם מתנגדים לחוק, הם פונים לבית המשפט במקום להשתמש באמצעים העומדים להם במסגרת סמכותם כחברי כנסת. כותב הקטע למעשה מתכוון, בין השאר, ליכולתם של חברי כנסת להגיש שאילתות או להתנגד באמצעים פרלמנטרים אחרים לחוקים של הממשלה שמנוגדים לדעתם, המביעים את היותה של הכנסת מנגנון פיקוח וביקורת פורמלי (מוסדי).

3. עיקרון שלטון העם

הצג: קובע שהמדינה הדמוקרטית קמה עבור העם. העם הוא מקור הכוח של השלטון, ולכן העם בוחר את השלטון ובסמכותו גם להחליף את השלטון. העם בדמוקרטיה כולל את כל הקבוצות השונות במדינה.

הסבר: בקטע כתוב כי חברי הכנסת הם שליחי הציבור שאמונים על ניהול הליך קבלת חוקים ראוי. סמכות זו ניתנה לחברי הכנסת על ידי הציבור והם אחראים לכך. זאת בהתאמה לעיקרון שלטון העם לפיו נציגי הציבור נבחרים על ידי העם, והעם הוא מקור הכוח של נציגי הציבור, ביניהם גם חברי הכנסת האמונים על הליכי החקיקה במדינה.